

กรณีศึกษา

การวิเคราะห์ต้นทุน

ผลตอบแทนการลงทุนและส่วนเหลือ

สหกรณ์ออมทรัพย์ ทองเอก จำกัด

ปี 2561

อรุณี วงศ์ราเชน

ผู้เชี่ยวชาญด้านวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเงินสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

13 ตุลาคม 2565

ตารางที่ 1 : การวิเคราะห์ต้นทุนเงินทุนถ่วงน้ำหนัก
สหกรณ์ออมทรัพย์ทองเอก จำกัด
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

1. ต้นทุนเงินทุน

รายการ	จำนวนเงิน (1)	สัดส่วน (2) = $\frac{(1) * 100}{\text{ทุนดำเนินงาน}}$	อัตรา ดอกเบี้ย %	ต้นทุนเงินทุน ถ่วงน้ำหนัก (4) = (2) * (3)
หนี้สิน				
เงินรับฝากออมทรัพย์	6,241,409.75	0.41	1.50	0.01
เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ	16,993,151.23	1.10	1.75	0.02
เงินรับฝากประจำ 12 เดือน	3,404,445.44	0.22	2.50	0.01
เงินรับฝากประจำสัจจะ 24 เดือน	7,602,400.00	0.49	2.75	0.01
เงินรับฝากสินเชิรญ	535,386,366.92	34.73	2.00	0.69
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	890,654.58	0.06	0.00	0.00
สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่	4,829,390	0.31	0.00	0.00
ทุนของสหกรณ์				
ทุนเรือนหุ้น	818,595,610.00	53.10	5.45	2.89
ทุนสำรอง	73,438,203.04	4.76	0.00	0.00
ทุนสาธารณประโยชน์	1,569,532.71	0.10	0.00	0.00
ทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผล	150,000.00	0.01	0.00	0.00
เงินกองทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้ถึงแก่กรรม	11,525,000.00	0.75	0.00	0.00
ทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้เป็นหนี้ถึงแก่กรรม	495,000.00	0.04	0.00	0.00
ทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้ค้าประกันเงินกู้สามัญ	465,278.81	0.03	0.00	0.00
ทุนสงเคราะห์สมาชิกกรณีประสบอุบัติเหตุ	100,000.00	-	0.00	0.00
เงินกองทุนพาณิชย์ไทย	69,768.18	-	0.00	0.00
กำไรสุทธิ	59,993,294.43	3.89	0.00	0.00
รวมทุนดำเนินงานทั้งสิ้น	1,541,749,505.09	100.00	-	3.63

หมายเหตุ 1. ต้นทุนเงินทุน - **ทางเศรษฐศาสตร์** (รวมเงินปันผลตามหุ้น 2.89 %) = **3.63 %**
 - **ทางบัญชี** (เฉพาะต้นทุนที่จ่ายจริงในปี ไม่รวมปันผล) = **0.74 %**

การวิเคราะห์ต้นทุน
สหกรณ์ออมทรัพย์ทองเอก จำกัด
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

2. ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการบริหาร

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการบริหาร} &= \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน} * 100}{\text{ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น}} \\ &= \frac{6,816,182.87 * 100}{1,541,749,505.09} \\ &= 0.44 \% \end{aligned}$$

3. ต้นทุนเงินเฉลี่ยคืน (ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์)

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนเงินเฉลี่ยคืน} &= \frac{\text{ดอกเบี้ยรับเงินให้สมาชิก} * \text{อัตราเงินเฉลี่ยคืนที่คาดว่าจะจ่ายปี 2561} * 100}{\text{ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น}} \\ &= \frac{62,205,656.93 * 11.25 \% * 100}{1,541,749,505.09} \\ &= 0.45 \% \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{หรือ ต้นทุนเงินเฉลี่ยคืน} &= \frac{\text{จำนวนเงินเฉลี่ยคืนที่จ่ายให้กับสมาชิก ปี 2561} * 100}{\text{ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น}} \\ &= \frac{6,955,092.63 * 100}{1,541,749,505.09} \\ &= 0.45 \% \end{aligned}$$

สรุปต้นทุนทางการเงินของสหกรณ์

กรณีที่ 1 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (รวมการคาดการณ์อัตราการจ่ายเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน)

ต้นทุนของเงินทุน	= 3.63
ต้นทุนการบริหาร	= 0.44
ต้นทุนเงินเฉลี่ยคืน	= 0.45

รวมต้นทุนทางการเงิน (ทางเศรษฐศาสตร์) ของสหกรณ์ = 4.52 %

กรณีที่ 2 ต้นทุนทางบัญชี (ไม่รวมการคาดการณ์อัตราการจ่ายเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน)

ต้นทุนของเงินทุน	= 0.74
ต้นทุนการบริหาร	= 0.44

รวมต้นทุนทางการเงิน (ทางบัญชี) ของสหกรณ์ = 1.18 %

ตาราง 2 : การวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุน

สหกรณ์ออมทรัพย์ ทองเอก จำกัด

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

รายการ	จำนวนเงิน (1)	สัดส่วน (2) (1) *100 สินทรัพย์ ทั้งสิ้น	อัตรา ดอกเบี้ย % (3)	ผลตอบแทน การลงทุน ถ่วงน้ำหนัก (4) = (2) * (3)
1. เงินสดและเงินฝากธนาคาร	10,056,920.27	0.65		0.00
เงินสด	16,871.54	-	0.00	0.00
เงินฝากธนาคาร ธ. กรุงไทย กระแสรายวัน	1,400.00	-	0.00	0.00
เงินฝากธนาคาร ธ. กรุงไทย ออมทรัพย์	9,562,232.08	0.62	0.50	0.00
เงินฝากธนาคาร ธ. ไทยพาณิชย์ ออมทรัพย์	476,416.65	0.03	0.50	0.00
2. เงินฝากสหกรณ์อื่น(รวมผลตอบแทน =1.01 %)	433,855,946.03	28.14		1.01
เงินฝากชุมนุมสหกรณ์ จำกัด (ใช้หมุนเวียน)	40,000,000.00	2.59	0.65	0.02
เงินฝากออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ P จำกัด	88,205,369.54	5.72	3.75	0.21
เงินฝากออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู Q จำกัด	78,125,872.29	5.07	4.00	0.20
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ สอ. โรงพยาบาล S จำกัด	81,531,887.04	5.29	3.90	0.21
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ สหกรณ์การเกษตรเมือง จำกัด	14,314,206.50	0.93	4.50	0.04
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู T จำกัด	30,000,000.00	1.94	4.00	0.08
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ สอ. ครู U จำกัด	101,678,610.66	6.60	3.80	0.25
3. เงินให้สมาชิกกู้ (รวมผลตอบแทน = 4.12 %)	1,089,705,866.87	70.68		4.12
ลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน สามัญ – สมทบ	2,506,309.38	0.16	6.00	0.01
ลูกหนี้เงินกู้สามัญ 4 โครงการ	869,255,662.75	56.38	6.00	3.38
เงินกู้เพื่อชำระบัตรเครดิตและหนีบุคคลภายนอก	2,771,991.25	0.18	4.50	0.01
เงินกู้ที่ไม่เกินค่าหุ้น	2,165,262.08	0.14	5.00	0.01
เงินกู้ที่ไม่เกินทุนเรือนหุ้น	14,957,291.90	0.97	5.50	0.05
เงินกู้ส่งเสริมวินัยทางการเงินสมาชิกสหกรณ์	63,598,811.52	4.13	5.75	0.24
เงินกู้ที่ไม่เกินค่าหุ้น พ.ศ. 2561	41,503,524.77	2.69	4.25	0.14
เงินกู้พิเศษ	32,104,386.00	2.09	5.50	0.11
เงินกู้พิเศษโครงการลดภาระค่าใช้จ่ายสินเชื่อ	18,402,627.22	1.19	4.25	0.05
ลูกหนี้เงินกู้ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู W จำกัด	42,440,000.00	2.75	4.25	0.12
4. เงินลงทุนในหุ้นและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน(รวมผลตอบแทน =0.02 %)				0.02
หุ้นชุมนุมสหกรณ์ จำกัด	5,000,000.00	0.32	5.25	0.02
หุ้นชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย จำกัด (ไม่จ่ายปันผล)	20,000.00	-	ไม่จ่าย	0.00
หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)	208,500.00	0.01	ไม่จ่าย	0.00
อื่น ๆ (ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และสินทรัพย์อื่น)	2,902,271.92	0.19	0.00	0.00
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	1,541,749,505.09	100.00		5.15

ส่วนเลื่อมผลตอบแทนทางการเงินและต้นทุนทางการเงิน
สหกรณ์ออมทรัพย์ ทองเอก จำกัด
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

กรณีที่ 1 : ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์

ส่วนเลื่อมผลตอบแทนทางการเงินและต้นทุนทางการเงิน

ผลตอบแทนการลงทุน = 5.15 %

ต้นทุนของสหกรณ์ทางเศรษฐศาสตร์

ต้นทุนของเงินทุน 3.63

ต้นทุนการบริหาร 0.44

ต้นทุนเงินเฉลี่ยคืน 0.45

รวมต้นทุนทางการเงินของสหกรณ์ = 4.52 %

ส่วนเลื่อมระหว่างผลตอบแทนกับต้นทุนเงินทุน = 5.15 - 4.52 = 0.63 %

กรณีศึกษาเพิ่มเติมเพื่อการตัดสินใจ

สหกรณ์ออมทรัพย์ทองเอก จำกัด ได้มีการพิจารณาทบทวนการจ่ายเงินสงเคราะห์ให้กับสมาชิกผู้ถึงแก่กรรม โดยมีการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลการคาดการณ์ล่วงหน้า 10 ปี (เก็บจากอายุสมาชิก การจ่ายเงินสงเคราะห์ฯนี้ จะจ่ายจากกองทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้ถึงแก่กรรม ซึ่งต้องจัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปี ที่ผ่านมา สอ.ทองเอก จำกัด จะจัดสรรไว้ปีละไม่เกิน 1,500,000 บาท ซึ่งจากการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล สหกรณ์มีความจำเป็นต้องจัดสรรกำไรสุทธิเข้ากองทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้ถึงแก่กรรมปีละไม่ต่ำกว่า 2,700,000 บาท จึงต้องการมีรายได้ หรือกำไรเพิ่มขึ้น ประมาณ 1,200,000 บาท หรือมีส่วนเลื่อมของผลตอบแทนการลงทุนและต้นทุนการลงทุนเพิ่มขึ้น = 0.08 ของทุนดำเนินงาน (1,200,000 * 100 / 1,541,749,505.09)

จากเหตุผลดังกล่าว สหกรณ์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมเงินกองทุนไว้ให้เพียงพอ เพราะเป็นทุนส่วนรวมซึ่งไม่แน่ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด และเมื่อวิเคราะห์ต้นทุนเงินทุน ผลตอบแทนการลงทุน และส่วนเลื่อมระหว่างผลตอบแทนกับต้นทุนเงินทุนของสหกรณ์ ณ 31 ธันวาคม 2561 ซึ่งเท่ากับ 0.63 จึงมีแนวคิดและทางเลือกดังนี้

1.ลดอัตราเงินปันผลตามหุ้น จากการคาดการณ์ไว้เดิม ร้อยละ 5.45 เหลือร้อยละ 5.30 ซึ่งเจ้าหน้าที่สหกรณ์คำนวณไว้แล้วว่า จะลดจำนวนการจ่ายเงินปันผลตามหุ้นลง = 1,192,646.77 บาท ทำให้ต้นทุนเงินทุนลดลง (ส่วนเลื่อมเพิ่มขึ้น) ร้อยละ 0.08 ซึ่งจะใกล้เคียงกับจำนวนเงินที่สหกรณ์ออมทรัพย์ทองเอก จำกัด ต้องการจัดสรรกำไรสุทธิเข้ากองทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้ถึงแก่กรรมเพิ่มเติม จำนวน 1,200,000 บาท

รายการ	จำนวนเงิน	สัดส่วน (%)	อัตราดอกเบี้ย (%)	ต้นทุนเงินทุน ถ่วงน้ำหนัก (%)
ทุนเรือนหุ้น	818,595,610.00	53.10	5.45	2.89
ทุนเรือนหุ้น (วิธี 1)	818,595,610.00	53.10	5.30	2.81
ส่วนเพิ่ม (ลด)	0.00	0.00	(0.15)	(0.08)

2. ลดดอกเบี้ยเงินรับฝากสินเชิรณ จากร้อยละ 2.00 เหลือ ร้อยละ 1.75 ซึ่งจะทำให้ต้นทุนเงินทุนของเงินรับฝากสินเชิรณลดลงจากร้อยละ 0.69 เหลือ ร้อยละ 0.61 ซึ่งลดไป 0.08 % ของทุนดำเนินงาน **เท่ากับ 1,233,399.60 บาท** ซึ่งก็จะใกล้เคียงกับจำนวนเงินที่สหกรณ์ออมทรัพย์ทองเอก จำกัด **ต้องการจัดสรรกำไรสุทธิ** เข้ากองทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้ถึงแก่กรรมเพิ่มเติมจากทุกปี

รายการ	จำนวนเงิน	สัดส่วน(%)	อัตราดอกเบี้ย	ต้นทุนเงินทุนถ่วงน้ำหนัก (%)
เงินรับฝากสินเชิรณ (เดิม)	535,386,366.92	34.73	2.00	0.69
เงินรับฝากสินเชิรณ (วิธีที่ 2)	535,386,366.92	34.73	1.75	0.61
ส่วนเพิ่ม (ลด)	0.00	0.00	(0.25)	(0.08)

3. สหกรณ์ออมทรัพย์ ทอรัค จำกัด แจ้งความประสงค์ขอกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 200 ล้านบาท โดยจะให้ดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 4.50 บาท ระยะเวลา 5 ปี ซึ่งสหกรณ์ตรวจสอบในเบื้องต้นพบว่า สอ. ทอรัค จำกัด ไม่มีปัญหาการทำธุรกรรมกับสหกรณ์อื่นๆ ที่มีปัญหาด้านการทุจริต /การขาดสภาพคล่อง หรือมีความเสี่ยงสูง จึงตัดสินใจที่จะถอนเงินฝากจากสหกรณ์อื่นๆ ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำให้ สอ. ทอรัค กู้เงิน ดังนี้

3.1 ถอนเงินและปิดบัญชี สอ. P จำนวน 88,205,369.54 บาท ดอกเบี้ย 3.75 %

3.2 ถอนเงินและปิดบัญชี สอ. ครู U จำนวน 101,678,610.66 บาท ดอกเบี้ย 3.80 %

3.3 ถอนเงินบางส่วนจาก สอ. โรงพยาบาล S จำนวน 10,116,019.80 บาท ดอกเบี้ย 3.90% เพื่อให้ครบจำนวน 200 ล้านบาท ตามจำนวนเงินกู้ที่ สอ.ทอรัค จำกัด ต้องการ ด้วยอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 4.50

หมายเหตุ : สมมติว่าในการถอนเงิน/ ปิดบัญชี ตามกรณีนี้ ไม่คำนวณดอกเบี้ยรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น

ตาราง 3 : การวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนตามแนวทางที่ 3 **(เฉพาะที่เปลี่ยนแปลง)**

สหกรณ์ออมทรัพย์ ทองเอก จำกัด

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

รายการ	จำนวนเงิน	สัดส่วน	อัตราดอกเบี้ย	ผลตอบแทนการลงทุนถ่วงน้ำหนัก
ผลตอบแทนการลงทุน - เงินฝากสหกรณ์อื่น (เดิม)	271,415,867.24	17.61		0.67
เงินฝากออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ P จำกัด	88,205,369.54	5.72	3.75	0.21
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ สอ. ครู U จำกัด	101,678,610.66	6.60	3.80	0.25
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ สอ. โรงพยาบาล S จำกัด	81,531,887.04	5.29	3.90	0.21
ผลตอบแทนการลงทุน (ตามวิธีที่ 3)	271,415,867.24	17.61		0.76
เงินฝากสหกรณ์อื่น				
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ สอ. โรงพยาบาล S จำกัด	71,415,867.24	4.63	3.90	0.18
เงินให้สหกรณ์อื่นกู้				
- สอ. ทอรัค จำกัด	200,000,000.00	12.98	4.50	0.58
ผลตอบแทน เพิ่มขึ้น ตามวิธีที่ 3				0.09

ส่วนเหลือมผลตอบแทนทางการเงินและต้นทุนทางการเงิน (กรณีที่ 3)

ผลตอบแทนการลงทุน (เดิม 5.15 % + เพิ่ม ตามวิธีที่ 3 = 0.09 %) = 5.24 %

ต้นทุนทางการเงินของสหกรณ์

 ต้นทุนของเงินทุน 3.63 %

 ต้นทุนการบริหาร 0.44 %

 ต้นทุนเงินเฉลี่ยคืน 0.45 %

รวมต้นทุนทางการเงินของสหกรณ์ = 4.52 %

ส่วนเหลือมระหว่างผลตอบแทนกับต้นทุนเงินทุน = 5.24 - 4.52 = 0.72 %

ส่วนเหลือมเพิ่มขึ้น = 0.72 - 0.63

 = 0.09 ของทุนดำเนินงาน = 1,387,574.55 บาท

ซึ่งจะมากกว่า จำนวนเงินที่ สอ.ทองเอก จำกัด ต้องการจัดสรรกำไรสุทธิเข้ากองทุนสงเคราะห์สมาชิก ผู้ถึงแก่กรรมเพิ่มเติม 1,200,000 บาท จำนวน 187,574.55 บาท

กรณีที่ 2 : ต้นทุนเงินทุนทางบัญชี

ส่วนเหลือมผลตอบแทนทางการเงินและต้นทุนทางการเงิน

ผลตอบแทนการลงทุน = 5.15 %

ต้นทุนทางบัญชี (ไม่รวมการคาดการณ์อัตราดอกเบี้ยเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน)

 ต้นทุนของเงินทุน = 0.74 %

 ต้นทุนการบริหาร = 0.44 %

รวมต้นทุนทางบัญชี ของสหกรณ์ = 1.18 %

ส่วนเหลือมระหว่างผลตอบแทนกับต้นทุนเงินทุนทางบัญชี = 5.15 % - 1.18 % = 3.97 %

ของทุนดำเนินงาน (1,541,749,505.09 บาท) ซึ่งคิดเป็นจำนวนเงินส่วนเหลือมประมาณ 61 ล้านบาท ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ ทองเอก จก. สามารถนำไปคาดการณ์การจัดสรรกำไรสุทธิต่างๆ ได้ล่วงหน้า โดยเฉพาะ อัตราดอกเบี้ยเงินปันผล ตามหุ้น เงินเฉลี่ยคืน เงินสะสมต่างๆ ตามข้อบังคับและระเบียบ และอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม
